

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : حقوق عمومی

عنوان :

تحلیل حقوقی علل قانون گریزی در نظام جمهوری اسلامی ایران

استاد راهنما :

دکتر سید احمد حبیب نژاد

پژوهشگر :

محمدصادق حقوقی اصفهانی

پائیز/زمستان ۱۳۹۳

چکیده

نظم اجتماعی از مهمترین مفاهیم حوزه علوم اجتماعی است و به همین دلیل، همواره دغدغه اصلی جامعه شناسان پرداختن به مقوله نظم یا بی نظمی اجتماعی بوده و هست، زیرا بدون نظم، جامعه دچار نوعی آنومی یا آشفتگی اجتماعی خواهد شد.^۱

قانون همزاد آدمی بوده است و عجیب است که قانون گریزی نیز چنین عمری دارد. در هر دوره تاریخی دلایل متعددی برای قانون گریزی وجود داشته است و دارد و خواهد داشت مانند: عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که هریک از این عوامل در جوامع مختلف، میزان و جهتش متفاوت است و بعضا می توان گفت سلسله و مجموعه ای از این عوامل مسبب قانون گریزی و هنجار شکنی خواهد شد؛

قانون گریزی یک ناهنجاری است که حتما باید برطرف شود. مخصوصا در دنیای امروز اگر قانون گریزی نهادینه شود، امکان توسعه وجود نخواهد داشت.

با توجه به مقدمه قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران که ویژگی بارز مبارزات و انقلاب مردم ایران را علیه نظام ستم شاهی، «مکتبی بودن» و «شیوه حکومت اسلام» می داند، از همین رو مطلوبست تا قوانین و مقررات موضوعه براساس موازین اسلامی، تقنین شده و اصول مترقی اسلام نیز از طریق قوه مجریه به مرحله اجرا گذاشته شود.

همین امر دربادی امر، سهل و ساده بنظر می رسد اما ظرائف زیادی در بحث تقنین تا اجرا متصور خواهد بود؛ زیرا اگر شرایط چهارگانه در نظر گرفته نشود (اجتماع، فرهنگ، اقتصاد، سیاست)، آثار و تبعات سوء در پی خواهد داشت که می توان عبور افراد از خطوط قرمز جامعه را یکی از تبعات منفی این امر دانست.

از همین رو مطلوبست تا نظامی که داعیه اسلامی بودن را دارد، نهایت سعی خویش را در به حداقل رساندن قانون گریزی افراد در جامعه بنماید و سعی در قانون پذیر نمودن شهروندان خویش با در نظر گرفتن شرایط زمان و مکان بدارد.

^۱. (چلبی، مسعود، جامعه شناسی نظم، نشر نی، تهران، ص ۲۷، ۱۳۷۵)